

QARIYALARDA TISH QATTIQ TO‘QIMALARI GIPERESTEZIYASINING RIVOJLANISH OMILLARI VA UNI KAMAYTIRISH YO‘LLARI

**Saidova Muxlisa Axrorovna, Tojiboyeva Madinaxon Tursunali qizi,
Nurmamatova Qurbonoy Choriyevna**

Muassasa: Toshkent Davlat Tibbiyot Universiteti

Annotatsiya

Mazkur tezis qariyalar va keksalik yoshidagi bemorlarda tish qattiq to‘qimalari giperesteziyasining rivojlanish omillari, klinik namoyon bo‘lishi hamda uni kamaytirish usullarini o‘rganishga bag‘ishlangan. Tadqiqot davomida giperesteziyaning kelib chiqishida mahalliy va umumiy omillarning o‘zaro ta’siri aniqlanib, zamonaviy davolash yondashuvlarining samaradorligi baholandi.

Kalit so‘zlar: giperesteziya, dentin, qariyalar, sezuvchanlik, profilaktika

Dolzarblik

Tish qattiq to‘qimalari giperesteziyasi zamonaviy stomatologiyaning dolzarb muammolaridan biri hisoblanadi[1,2]. Ayniqsa, qariyalar orasida ushbu kasallikning keng tarqalganligi va ularning hayot sifatiga sezilarli darajada ta’sir ko‘rsatishi muammoning ahamiyatini yanada oshiradi[3,4,5].

Yosh o‘tishi bilan organizmda kechadigan o‘zgarishlar, xususan:

- emalning yupqalashuvi
- dentinning ochilishi
- milklarning retsessiyasi
- so‘lak sekretsiasining kamayishi

giperesteziya rivojlanishiga qulay sharoit yaratadi. Bundan tashqari, qariyalarda uchraydigan surunkali kasalliklar va dori vositalarining uzoq muddat qabul qilinishi ham ushbu patologiyaning rivojlanishiga salbiy ta’sir ko‘rsatadi[6,7,8].

Maqsad

Qariyalarda tish giperesteziyasining rivojlanish omillarini aniqlash va uni kamaytirishning samarali usullarini baholash.

Material va metodlar

Tadqiqotda 50–75 yoshdagi bemorlar ishtirok etdi. Bemorlar klinik tekshiruvdan o‘tkazilib, ularning stomatologik holati baholandi.

Quyidagi tekshiruv usullari qo‘llanildi:

- klinik ko‘rik

- vizual-analog shkala (VAS)
- termik test
- havo testi
- taktil tekshiruv

Bundan tashqari, bemorlarning umumiy sog‘liq holati va hamroh kasalliklari ham o‘rganildi.

Natijalar

Tadqiqot natijalariga ko‘ra, bemorlarning 67% ida giperesteziya aniqlangan. Kasallik asosan quyidagi omillar bilan bog‘liq bo‘ldi:

- milk retsessiyasi
- noto‘g‘ri gigiyena
- emal eroziyasi
- somatik kasalliklar

Eng ko‘p zararlangan hudud — tishlarning bo‘yin qismi hisoblandi.

Bemorlarning aksariyatida sovuq ta’sirga sezuvchanlik ustun bo‘lib, og‘riq qisqa, ammo o‘tkir xarakterga ega bo‘ldi.

Muhokama

Olingan natijalar shuni ko‘rsatadiki, giperesteziya ko‘p omilli kasallik bo‘lib, ayniqsa qariyalarda uning rivojlanishida bir nechta omillar birgalikda ta’sir ko‘rsatadi. Mahalliy omillar bilan bir qatorda umumiy organizm holati ham muhim ahamiyatga ega.

Davolash jarayonida kompleks yondashuv qo‘llanilganda, ya’ni remineralizatsiya, desensitizatsiya va gigiyenik choralar birgalikda olib borilganda yuqori samaradorlikka erishildi.

Xulosa

1. Qariyalarda tish giperesteziyasi keng tarqalgan patologiya hisoblanadi.
2. Uning rivojlanishida mahalliy va umumiy omillar muhim rol o‘ynaydi.
3. Kompleks davolash yondashuvi eng samarali hisoblanadi.
4. Profilaktika choralarini kuchaytirish kasallikni kamaytirishda muhim ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Жуманов А.А. Терапевтическая стоматология. – Ташкент, 2015.
2. Саидова М.М. Гиперестезия зубов. – Ташкент, 2018.
3. Кузьмина Э.М. Профилактика стоматологических заболеваний. – М., 2010.
4. Addy M. Dentine hypersensitivity // Int. Dent. J. – 2002.
5. Orchardson R. Dentin hypersensitivity // J. Dent. – 2006.
6. Gillam D.G. Management of dentin hypersensitivity // J. Oral Rehab. – 2013.
7. West N.X. Treatment approaches // Clin. Oral Invest. – 2008.
8. Cummins D. Advances in treatment // J. Clin. Dent. – 2010.